

ΟΙ ΝΕΥΡΙΚΟΙ

δώσανε και πήρανε μέσα στη Βουλή τη μέρα που εκλεγόταν ο Πρόεδρος. Νευρικοί με τη ντουζίνα και που να θυμάται κανείς όσους μ'εξ'αυτών άραδιάσανε οι φημερίδες! 'Ο κ. Ρούφος, λένε, πήγε και πήρε το ψηφοδέλτιο νευρικός· ο κ. Χατζηπέτρος το ίδιο· ο κ. δὲ θυμόμαστε ποιός, νευρικώτερος από τους άλλους δύο· ο κ. τέταρτος νευρικώτατος· και τράβα κορδέλλα.

Κρίμα να μην είναι βουλευτής κι ο κ. Μιταυτσής να περνάει στους συναδέλφους του το ζουρλομαντύκι να τον δίνει μια γερή διακλυσή βρωμοῦχο κάλ όταν τους πιάνουν τὰ νεῦρα τους.

Βουλή είναι αυτή ή Φρενοκομείο; ρώτησε κάποιος διαβάζοντας τὰ νευροκαμώματα τῷ βουλευτάδω μας.

ΜΙΑ

παρατήρηση πολύ ὀρθή και γι' αυτό ἴσια ἴσια δὲν είναι κανένας φόβος νὰ τὴν παραδεχτῇ ή Κυβέρνηση.

'Ο λόγος και πάλι για γίς κολασμένες ἐκλογές Τῆνος και Πάλλης. 'Η Βουλή με τὴν ἐπικύρωσή τους μ'εξ'είπε φανερά—ἴσως και λίγο ἑδιάντροπα—πὼς οἱ ἐκλογές ἐνεργηθήκανε νόμιμα. 'Υπάρχουν όμως και οἱ ἐκθεσες τῷ δικαστικῶν ἀντιπροσώπων που μ'εξ'βεβαιώνουν πὼς οἱ ἐκλογές και στίς δύο αὐτὲς ἐπαρχίες ἐνεργηθήκανε παρανομώτατα. Ποιός λένε ψέματα; Οἱ δικ. ἀντιπρόσωποι που τὰ βεβαιώνουν αὐτὰ, ή ή Βουλή που δὲν τὰ παραδέχεται γι' ἀληθινά;

Κι ἀφοῦ δὲν τὰ παραδέχτηκε γι' ἀληθινά, πὼς δὲ ζήτησε νὰ δεθοῦνε χεροπόδαρα οἱ δικ. ἀντιπρόσωποι και νὰ ὀδηγηθοῦνε στίς φυλακές για ψεῦτες; 'Από τὴν ἄλλη ὁμως μεριά, ἂν οἱ δικ. ἀντιπρόσωποι νιώθουν πὼς ἔχουνε δίκιο, γιατί δὲν καταγγέλλουνε τοὺς βουλευτάδες τῆς πλειονοψηφίας για συκοφάντες;

Εἴπαμε, ή παρατήρηση αὐτή είναι πολύ ὀρθή και γι' αὐτὸ δὲν τῆς ἀξίζει νὰ τὴν πάρει κανείς στὰ σοβαρά.

ΑΡΧΙΝΗΣΑΝΕ

τὰ σύρε κ' ἔλα τῷ βουλευτάδω μας ἀπὸ κόμμα σὲ κόμμα, πάντα για λόγους πατριωτικούς. Τὸ νόστιμο είναι που νομίζει καθῆκο του ὁ καθένας ἀπ' αὐτοὺς

ἅμα ἀλλάζει κόμμα νὰ μ'εξ'λέει και τοὺς λόγους που τὸν σπρώξανε στὴν τέτλια ἀλλαγὴ. Και οἱ λόγοι είναι πάντα νόστιμοι και πάντα ψεύτικοι.

Νοστιμώτερα ὁμως ἀπ' ὅλους τὰ εἶπε ὁ κ. Κρεστενίτης·

— Πάντοτε εἶμουν Ντεληγιαννικός (κι ὅταν ἀκόμα βάφτιζε Γεγὲ τὸ μακαρίτη Ντεληγιάννη) εἶπε, και πάντως ή θέση μου είναι σιμὰ στὴν κ. Ράλλη.

Μόνο στίς ἐκλογές ἔεχασε αὐτὸ τὸ περίφημο πάντως, μὰ τότε... κιντύνευε ή πατρίδα κ' ἔπρεπε νὰ ξεγελαστοῦν οἱ συμπολίτες του και νὰ τὸν ψηφίσουνε για ἀντιραλλικό. 'Ορίστε;

ΤΡΟΜΑΖΟΥΝ

κάθε τόσο τὸν κόσμο οἱ φημερίδες με τὴ Βλογιά· και ξέρετε γιατί; Για νὰ ρεκλαμάρουν τὰ διάφορα δαμαλιδοκομεία (που ὁ Θεὸς νὰ δώσει νὰ πῖσει γλήγορη βλογιά σ' αὐτὴ τὴ φοβερὴ λέξη και νὰ τὴ βγάλει ἀπὸ τὴ μέση).

Διαβάζεις λοιπὸν ἓνα τραγικώτατο ἄρθρο που ἀρχίζει ἔτσι· «Και πάλιν ή Εὐλογία κρούει τὰς πύλας τῆς πόλεως, κι ἅμα προχωρήσεις πέντε δέκα ἀράδες θὰ σκοιτάψεις σὲ μιὰ πελώρια ρεκλάμα για τὸ καλὸ μπόλι που πουλιέται ἀπὸ τὸν ἑναν ή ἀπὸ τὸν ἄλλο κύριο. 'Απαράλλαχτα ὅτι γίνεται και με τὰ χάπια τοῦ Πίγκ. Αὐτὸ, θαρροῦμε, είναι λίγο ἀσυνείδητο και καιρὸς νὰ τὸ νιώσουν οἱ κκ. φημεριδογράφοι.

ΤΟ ΨΥΧΙΚΟ ΤΗΣ ΓΑΤΑΣ

Σὲ μιὰ γωνιά τῆς κρεββατοκάμαρας, ξαπλωμένο στὴν κούνια του, παλεύει τὸ κοριτσάκι με τὸ χάρο. Τριῶ χρονῶν παιδί φαίνεται σὰ χρονιάρικο ἀπ' τὴν ἔλκεσιν καταντία του, με τὸ σουφρωμένο, γεροντίστικο, προσωπάκι του, τὰ σδυμένα μάτια και τὰ καλαμμένα χέρια του, που σπασμωδικὰ που και που ξεπετιοῦνται στὸν πυρετό. Τὰ μαλλάκια του ἀχτένιστα, μπερδεμένα, πέφτουνε μπρὸς στὴν ὄψη του, ἐπίτηδες, θαρρεῖς, για νὰ κρύψουνε τὴν ἀσκημιά του. Τὸ πουκαμισάκι του λερωμένο, ἀπὸ μέρες ἄβγαλτο, ἀφίνει γδυμνὸ τὸ μικρὸ του λαιμό, που λιανὸς λιανός, με δέρμα ξερὸ και ζαρωμένο, μοιάζει σὰν κλωναράκι μαραμένου λουλουδιοῦ· τὸν τριγυρίζει λεφτὸ γαλάζιο κορδελάκι κι' ἀφίνει

νὰ κρεμιέται στὰ στήθια του ἓνα φύλαχτό, στερνὸ χάρισμα τῆς μάνας του πουφυγε ξετρελλαμένη με τὸν ἀγαπητικό της. Πλῆθος μύγες πετοῦνε τριγύρω γύρω του και τὸ βασανίζουν. Είναι μεσημέρι τοῦ Μαγιοῦ. 'Απ' τὸ παρῆυρο λεύτερα μπαίνει ὁ ἥλιος και κατὰμουτρα χτυπᾷ τὸ παδάκι, ἀναγκάζοντάς το νὰ γυρίζη ἀνῆσυχο τὸ κεφάλι του, νὰ κλείνη τὰ θολὰ του ματάκια, νὰ σουφρώνη πιότερο στὸν ἀγῶνά του τὸ ζαρωμένο πρόσωπο. Πού και που βγάζει μιὰ φωνούλα κλαψιάρικη, ἀδύνατη, που μποροῦσες νὰ τὴν πάρης για νῆλαιούρισμα:

— Βαβά! μπαμπά, νελό!

Δύστυχο μικρὸ! 'Η φωνή σου είναι φωνή στὴν ἔρημο. 'Ο μπαμπὰς κάθεται δίπλα του ἄγριος και παγωμένος, σὰν τὸ βορριὰ τὸ χειμωνιάτικο· δὲν ἔχει αὐτιά για τοῦ παιδιοῦ του τὰ παράπονα, δὲν ἔχει καρδιά νὰ πονέσῃ στοῦ παιδιοῦ του τὸν πόνο, οὔτε στόμα, νὰ τοῦ χύσῃ βάλσαμο με τὸ φιλή του, με δύο γλυκὰ λογάκια του. Εἔχασε τ' είναι τοῦ παιδιοῦ τὸ χᾶδι, τ' είναι τὸ χαμόγελο. 'Ενα μόνο θυμάται: πὼς είναι κλῆρα τῆς Στρίγγλας που τὸν ἄφισε! Μὴν τάχα ξέρει κι' ἂν είναι δικό του; 'Ολα τοῦ μαρτυρᾶνε τὴν ἄνομη κείνη μάνα του, τὴ σκύλα που τὸ παρήτησε ξέγνιαστη, νὰ τραβάη αὐτὸς τὰ βάσανα κ' ἐκείνη νὰ γλεντάη. Τίποτις δὲ βρίσκει τὸ δικό του, οὔτε στὰ μαλλιά, οὔτε στὰ μάτια, σὲ τίποτε! Ποιὸς ξέρει ποιοανὸ είναι γέννημα. 'Η ἄθλια κείνη γυναίκα, ή ἀλόγιαστη, σῆριζα τοῦ τράνταζε τὸ μυαλό, τοῦ φαρμάκωσε τὴν ψυχὴ, τοῦ σκλήρυνε για πάντα τὴν καρδιά του. Δὲν ἔχει πιά τὴ δύναμη νὰ σκεφτῇ, οὔτε νὰ λυπηθῇ, οὔτε ν' ἀγαπήσῃ! Και ὁμως ἤξερ' ἄλλοτες ν' ἀγαπᾷ σὰν τρελλὸς, νὰ τρέμῃ μὴν πάθῃ τίποτε ή δική του. 'Ανέβαινε στὰ οὐράνια με τὸ χαμογέλιο της και βυθιζότανε στὸν 'Αδὴ με τὸ δάκρυ. Εἴτανε ὅλος ἓνα χᾶδι, ἓνα φίλημα... Δυστυχία του! πέρασε ή χαρὰ σὰν ὄνειρο. Τὰ μάτια τὰ γλαρὰ που λάτρευε ἄλλον τώρα φωτίζουνε κι ἄλλον δροσίζουνε τὰ χεῖλη της τὰ κοραλλένια. Δὲ χαιρέται μονάχον του τὴν εὐωδιά της, οὔτε μονάχος του τὸ τρυφερὸ βλαστάρι του. Κι' ἄλλος τρύγησε στ' ἀμπέλι του! 'Ερμος τώρα, ἔκαρδος, ἄχαρος, τυραγιέται μερόνυχτα με τὴν κλῆρα της. 'Αλλος μυρίζει τὸ τριαντάφυλλο· σ' αὐτὸν μένει τ' ἀγκάθι. Κατάρρα στὴν ἄπιστη.

— Μπαμπά νελό!

— Σκασμός, κακῆς ὥρας γέννημα! — Κουνάει

ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ

ΒΙΒΛΙΟ ΠΡΩΤΟ

94. Κι' ὁ Παψανίας τοῦ Κλεομπρότου στάλθηκε ὀχ τὴ Σπάρτη στρατηγὸς τῶν 'Ελλήνων με 20 καράβια Πελοποννησιώτικα· μαζί του ἄρμένιζαν κι' οἱ 'Αθηναῖοι με 30 καράβια, καθὼς κι' ἀπὸ τοὺς ἄλλους συμμάχους πλῆθος. Καὶ τραβήξαν πρὸς τὴν Κύπρο και τῆς κυρίεψαν τὰ περισσότερὰ της μέρη. Κατόπι τραβήξαν πρὸς τὸ Βυζάντιο που τὸ κρατοῦσαν οἱ Μηδοὶ και τὸ πήρανε με πολιιορκία ἐνῶ στρατηγούσε ἀκόμα ὁ Παψανίας.

95. Καταντώντας ὁμως ἀφτὸς πιά τυραννικός, ἀνυπομονοῦσαν ὅλοι οἱ 'Ελληνες, μάλιστα οἱ 'Ιωνες ὅσοι ἔχουν τώρα ὕστερα λεπτέρωθει ἀπὸ τὸν Πέρση βασιλιᾷ, που πήγαιναν στοὺς 'Αθηναίους και σὰν δμοφύλους τοὺς συγχοπρακαλοῦσαν νὰ γίνουν κεφαλὴ τους και περιορίσουν τὸν Παψανία ὅταν ἴσως

τυραννεῖ. Κι' οἱ 'Αθηναῖοι παραδέχτηκαν τὴν πρότασιν κι' ἔχουν τὸ μάτι τους μ' ἀπόφαση νὰ μὴ σταθοῦν ἀδιάφοροι και καθόλου νὰ κανονίσουν τὰ πάντα ὅπως φρονοῦν καλύτερα. Στὸ μεταξύ στείλανε οἱ Σπαρτιάτες ν' ἀνακαλέσουν κι' ἀνακρίνουν τὸν Παψανία ὡς πρὸς ὅσα μάθαιναν· γιατί οἱ 'Ελληνες ὅσοι γύριζαν τοῦ κατηγοροῦσαν μεγάλη κατάχρησιν, κι' εἴταν ή περιγραφὴ σὰ δυναστείας λὲς συνομασμός παρὰ στρατηγία. Κι' ὅτι τὸν ἀνακαλοῦσαν ἔτυχε ἴσα ἴσα τότες ἀπὸ μῖσος του νὰ ἀλλάζοταχτοῦν οἱ συμμάχοι πρὸς τοὺς 'Αθηναίους, ὅλοι ἐξὸν (64) οἱ Πελοποννησιῶτες. Σὰν πῆγε λοιπὸν στὴ Σπάρτη, τοῦ τιμώρησαν τὰ φταιξίματά του τὰ πρὸς (65) κανέναν ἴσως ἰδιώτη, κι' ὡς πρὸς τὰ πῶ βαρύτερα ἀθωώθηκε ὡς μὴ ἐνοχος, ἂν και τοῦ κατὰγγέλναν πρῶτα μηδισμό, κι' ή κοινὴ γνώμη τότε θεωροῦσε ἑάστερα ἀποδειγμένο. 'Ὡς τόσο ἀφτὸν δὲν τὸν ἔστειλαν πιά ἀρχηγός, παρὰ τὸ Δόρκη και μερικὸς ἄλλους μαζί του μ' ἓνα μικρὸ στρατό, που ὁμως οἱ συμμάχοι δὲ θέλησαν πιά νὰ τὸν δειχτοῦν ἀρ-

χηγός. 'Αφτὸ ἅμα τὸ εἶδαν ἐκεῖνοι, ἔφυγαν, κι' ἔχλους πιά δὲν ἔστειλαν οἱ Ἀχαιῶνες κατόπι, ἀπὸ φόβο μήπως χειροτερέθουν οἱ ἀθροῦποι τους στὰ ξένα, ὅπως τὸ παρατήρησαν και στὸν Παψανία· ἐπειτα ἔχχανε βαρεθεῖ κιόλας τὸ Μηδικὸ πόλεμο και νόμιζαν τοὺς 'Αθηναίους ἀρκετοὺς ὡς ἀρχηγούς, καθὼς και φίλους τους στὰ τότες χρόνια.

96. Σὰν κέρδισαν ἔτσι λοιπὸν οἱ 'Αθηναῖοι τὴν ἀρχηγία με στέριζμα τῶν συμμάχων ἀπὸ μῖσος τοῦ Παψανία, ὅρισαν πῖες πολιτείες θὰ χρηργούνε χρήματα ἐναντία τοῦ βαρβάρου και πῖες καράβια· γιατί ἀφτὴ εἴταν ή πρόφασις, ὅσα παθάνε νὰ τὰ ξεδικηθοῦν τάχα κουρσέβοντας τοὺς τόπους τοῦ Πέρση βασιλιᾷ. Τότες πρώτη σορὰ στὴν 'Αθῆνα διορίστηκαν οἱ 'Ελληνοταμίες οἱ ὑπάλληλοι, που εἰσπρατταν τὸ φόρο· γιατί ἔτσι ὀνομάστηκε ή χρηματικὴ συνεισφορά. 'Ο πρῶτος ὁ φόρος ὀρίστηκε 460 τάλαντα· ταμεῖο ἔκαναν τὴ 'Αθῆνα, ὅπου και συντῆχαιναν μέσα στο νᾶό.

97. Τώρα ἔρχομαι σ' ὅσα ὡς κεφαλὴ τῶν συμμάχων—ἀνεξάρτητων στὴν ἀρχὴ και συναποφασιστάδων σὲ συντροφικὲς συντυχίες—κατορθώσαν με πόλεμο και πολιτικὴ στὰ χρόνια τὰ μεταξύ τοῦ Μηδικοῦ και τούτου τοῦ πολέμου, εἴτε πολεμώντας τὸ βάρβαρο εἴτε τοὺς δικούς τους συμμάχους σὰ

(64) στρατιωτῶν. Τὸ ξοδεύει ὁ Κώδετος.

(65) πρὸς τίνα. 'Ο Claisen τρὸς τίνας. 'Ισως πρὸς εἰ τίνα.

μέ βιά τὴν κούνια του, μπᾶς καὶ τὸ ζάλισα γιὰ ὕπνο. Βδομάδες παιδεύεται τὸ μικρὸ μὲ πυρετὸ καὶ διάρροια ὡς πού κατάντησε σ' αὐτὸ τὸ χάλι τῆς σούφρας του. Στὴν ἀρχὴ τοῦ πῆρε δυὸ τρεῖς φορές γιαντὸ κι' ἀκολούθησε τίς παραγγελιές του· μὰ τὸ μικρὸ βάραινε χωρὶς γιαντὸ καὶ γιαντρικὸ κι' αὐτὸς τᾶφισε πιά στὴν τύχη του.

— Μπαμπᾶ, νελό . . .

— Σκασμός . . .

Πνίγεται ἡ βλαστημιὰ στὰ χεῖλη του. Ἡ ματιά του θολερή, σαστισμένη, καρφώθηκε σὲ μιὰ γωνιά τῆς κάμαρας, πού κάτ' ἀπίστευτο, παράξενο γενότανε, δίχως πρὶν στὴν ἀφαιρημάδα του νὰ προσέξει. Ἡ γάτα τοῦ σπιτιοῦ, ἡ Μορφούλα, μαζί μὲ τὸ παιδί τῆς βύζαινε κ' ἓνα μικρὸ σκυλάκι, τὸ παιδί τῆς Λόλας, πού τὴν πλάκωσε τὸ κᾶρο καὶ ψόφησε! Ἀπὸ χτὲς ἐκλαιγε τ' ὄρφανὸ σκυλάκι θεονήστιο, γυρεύοντας τὴ μάνα του, καὶ θὰ τὸ εἶχανε, βίβαια, στὸ δρόμο, ναῦρη τ' ἀδέρφια του, ἂν ἡ πονετικὴ Μορφούλα δὲν τὸ προστάτευε. Πολλές φορές στὴν ἀρχὴ τὸ ζύγωνε, τὸ μύριζε κ' ἔφευγε πάλι μακριὰ του, ἀπ' τὴ φυσικὴ τῆς ἔχτρα γιὰ κάθε σκύλο. Κάθε φορὰ πού τὸ ζύγωνε, σῶπαινε τὸ σκυλὶ καὶ πρόσχαρα τῆς κουνούσε τὴν οὐρά του, σὰ νὰ παρηγοριότανε σ' τὴν ἀρρώστια του. Σὰν τ' ἔφινε μοναχό, ξανάρχιζε τὸ κλάμα, πούταν λυπημένος νὰ τ' ἀκούς... Στὸ τέλος πῆρε πιά ἡ γάτα τὴν ἀπόφαση! Ζύγωσε μ' ἓνα χαδιάρικο νιαούρισμα τὸ σκυλάκι, τὸ κράτησε ἀπαλὰ στὰ δόντια τῆς καὶ σιγὰ σιγὰ τῶσуре ὅπου βρισκότανε καὶ τὸ γατί τῆς, πᾶνω σ' ἓνα παλιόπανο, κάτ' ἀπ' τὸ τραπέζι. Ἐγίνε πιά ψυχομάννα του. Ξαπλωμένη τώρα διάπλατα μὲ τὸν ἴδιο πόνο ἀγκαλιάζει καὶ γλείφει καὶ τὰ δυὸ παιδιὰ τῆς, π' ἀδερφικὰ τραβοῦνε τὰ μαστάρια τῆς. Μὲ τὰ μισόκλειστα μάτια τῆς καὶ τὸ συνειθισμένο κεῖνο τῆς γάτας ροχάλισμα δείχνει πόσο εἶναι χαρούμενη μὲ τὴ φαμελιά τῆς! Τ' ἄρσανὸ κεῖνο σκυλὶ ἔχει καλύτερη τύχη ἀπὸ τὸ παιδάκι! Συμπόνεσε ἡ γάτα τὸ ἔρμιο τὸ σκυλὶ καὶ τόκανε παιδί τῆς καὶ τοῦδωσε τὸ γάλα τῆς, τὸ χᾶδι, τὴ ζεστασιά τῆς. Τὸ παιδάκι, ὅχι χᾶδι, ὅχι φιλή, ἀλλ' οὔτε νερό δὲ βρίσκει στὴ λαύρα του . . . Ἀλλοίμονο! Ἀλλάξε λοιπὸν ἡ φύση καὶ γίνανε τὰ ζῶα πιὸ πονετικά, πιὸ ἀγαθὰ, πιὸ φιλόφρονα; Εἶναι ἡ δική του δὲν εἶχε χρέος νὰ κοιτάξῃ τὸ παιδάκι στὴν ἀρρώστια του, νὰ τὸ συμπονέσῃ στὴ δυστυχία του; Μαῦρη ἀπελπισιὰ τὸν ἔζωσε στὴ σκέψη αὐτὴ τῆς ἀπονιᾶς του,

τῆς κακίας του, καὶ ξεπετάχτηκε ἄξαφνα, σὰ νὰ τὸν κεντήσανε ἀγκάθια, καὶ χύμησε στὸ παιδί καὶ τὸ σφιχταγκάλιασε . . . Τοῦ γλύκανε τὰ χεῖλη μὲ μύρια φιλιὰ, τοῦ θέρμανε τὸ παγωμένο κορμάκι μὲ χᾶδια. Εἴτανε παιδί του! τώρα πρώτη φορὰ τῶναι στὸν πόνο του . . .

Γ. ΑΒΑΖΟΣ

ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΟ ΚΗΡΥΓΜΑ

Ὁ Θεὸς εὐχαριστοῖ σι, οἱ οὐκ εἰμι
ὥστε οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων.

Λουκ. 18.

Ὅποιος ψηλώνει τὸν ἑαυτό του θὰ ταπεινωθῇ· κι' ὅποιος ταπεινώνει τὸν ἑαυτό του θὰ ψηλώσῃ· θεϊκὴ παραγγελιὰ, πού μέσα τῆς ἔχει τὴν κρίση γιὰ τὸ δρόμο τῆς προκοπῆς τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ ἔθνους, τοῦ κόσμου. Καὶ ἡ παραγγελιὰ εἶναι βγαλμένη ἀπ' τὸ περίφημο κομμάτι τοῦ Βαγγελιοῦ, τὴν παραβολὴ τοῦ Τελώνη καὶ τοῦ Φαρισαίου, πού στὰ λίγα τῆς λόγια διδάσκει τόσα πολλὰ κι' ὁμορφα πράγματα.

Ἀνεβόηκε, λέει, μιὰ φορὰ δυὸ ἀνθρώποι ἀπάνω στὸ ναὸ νὰ προσευκηθῶν, ὁ ἓνας Φαρισαῖος, ἀνθρώπος μὴ μου ἄπτου, κι' ὁ ἄλλος Τελώνης, πομπὴ καὶ καταφρόνια τοῦ κόσμου. Ὁ Φαρισαῖος ἐστάθηκε ξέχωρα μονάχος του κι' ἔκανε τέτια προσευχή· Σ' εὐχαριστῶ, Θεέ μου, ὅπου δὲν εἰμαι σὰν τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, πού εἶναι ἄρπαγοι, ἄδικοι, γυναικάδες, ἡ καὶ σὰν τοῦτον τὸν Τελώνη. Δυὸ φορές τὴ βδομάδα νηστεύω, κι' ἀπ' ὅλα πού ἀποτάζω βγάζω τὸ δέκατο. Ὁ Τελώνης ἐστάθηκε ἀπόμακρος καὶ δὲν ἤθελε μὴδὲ τὰ χεῖλια του νὰ σηκώσῃ στὸν οὐρανὸ παρὰ χτυποῦσε τὰ στήθια του κι' ἔλεγε: Θεέ μου, συγχώρεσέ με τὸν ἁμαρτωλό. Νὰ σὰς πῶ· Ὁ Τελώνης κατέβηκε στὸ σπῆτι τοῦ πιὸ ζαλαφωμένος μπρὸς στὸ Θεό, παρὰ ὁ Φαρισαῖος, γιατί ὅποιος ψηλώνει τὸν ἑαυτό του θὰ ταπεινωθῇ κι' ὅποιος ταπεινώνει τὸν ἑαυτό του θὰ ψηλώσῃ.

Αὐτὴ εἶναι ἡ περίφημη παραβολὴ τοῦ Τελώνη καὶ τοῦ Φαρισαίου. Αὐτὰ πού εἶπε ὁ Χριστὸς μὲ τὰ λίγα κι' ἀπλὰ του λόγια, ἡ παλιά τῶν Ἑλλήνων

φιλοσοφία τὰ εἶχε ξεψαχνίσει μὲ τὰ σωστά τῆς. Ὁ Σωκράτης, ὁ πιὸ πραχτικὸς φιλόσοφος τοῦ παλιοῦ καιροῦ, ἐγνώρισε πῶς τὸ πιὸ μεγάλο σαράκι, πού ἔτρωγε τὴν κοινωνία τοῦ καιροῦ του εἴτανε ὁ ἀγέρας πού εἶχε γεμίσει τὸ κεφάλι ὄλων τῶν ἀνθρώπων τοῦ καιροῦ του. Ὅλοι οἱ συγκαίριτες τοῦ θαρούσανε πῶς ὅλα τὰ σπουδαῖα πράγματα τὰ ξέρανε, ἐνῶ ἡ ἀλήθεια εἴτανε πῶς τίποτα ἀπ' αὐτὰ δὲν ἐνοιώθανε, μεγάλη δὲ παλληκαριά τοῦ Σωκράτη ἐλογίστηκε πού εἶχε τὸ θάρρος νὰ εἰπῇ, πῶς κεῖνο πού ἔξερε πιὸ καλὰ εἴτανε τὸ πῶς δὲν ἔξερε τίποτα. Ὅλην αὐτὴν τὴν ἱστορία τῆς φιλοσοφίας τοῦ Σωκράτη τὴν κλείει μέσα τῆς ἡ μικρὴ παραβολὴ τοῦ Τελώνη καὶ τοῦ Φαρισαίου μὲ μιὰ νοστιμάδα ξέχωρη. Ἀκούστε τί ὁμορφα τὰ λέει: Ὁ Φαρισαῖος ἄμα ἀνέβηκε ἀπάνω στὸ ναὸ στάθηκε παράμερα μονάχος του νὰ κάμῃ τὴν προσευχή του. Μ' αὐτὰ τὰ λιγούλακια, μονοκοντυλιᾶς μᾶς τὸν ἐζωγράφισε πέρα καὶ πέρα τὸ Φαρισαῖο καὶ τὸ Φαρίσειμα. Δὲν ἀνακατώνεται ὁ Φαρισαῖος μὲ τὸν ἄλλο κόσμον μὴδὲ τὴν ὥρα τῆς προσευκῆς του· θαρρεῖ πῶς ὁ Θεὸς ἔχει ξέχωρα κατὰστικὰ καὶ λογαριασμούς μαζί του καὶ στέκει παράμερα νὰ τοῦ μιλήσῃ, νὰ τοῦ εἰπῇ σταῦτι τὴν προσευχή του. Ἡ ψωροπερηφάνεια σαρκωμένη σ' ἓναν ἄνθρωπο, σὲ τέτοιον μέτρο πού μπορεῖ ὁ κόσμος νὰ γελάσῃ μὲ τὰ σωστά του καὶ νὰ κλάψῃ ὁ φιλόσοφος πού παρατηρᾷ τίς ἀδυναμίες τοῦ ἀνθρώπου. Ξέχωρα· τάχα λέει· Νὰ, ἓνας ὁ Θεὸς στὰ οὐράνια κι' ἓνας ἐγὼ ὁ Φαρισαῖος στὴ γῆ. Τί εἶσαι σὺ καὶ τί εἰμαι ἐγώ. Κι' ὅταν πλεῖα ἡ ψωροπερηφάνεια πάρῃ τὸν κατήφορο, τότε δὲν βλέπει μπρὸς τῆς· πελαγώνει ἄψε σῶσε. Ἀκούστε· Ἀρῶ σταθῇ ἀρχινᾷ τὴν προσευχή του. Κι' εἶναι προσευχή κείνη πού λέγει: Καθόλου· εἶναι ἀπόφαση καὶ δικαίωση γιὰ τὸν ἑαυτό του· δὲν παίρνει συχώρεση ἀπ' τὸ Θεὸ παρὰ σὰν νὰ τᾶχουνε ἴσα ἴσα ἀρχινᾷ νὰ τοῦ λέγῃ, πῶς αὐτὸς εἶναι κι' ὅχι ἄλλος· ὅλα του σωστά, ὅλα του μετρημένα, ὅλος ὁ ἄλλος κόσμος εἶναι πρόστυχος, τιποτένιος· ὅλοι οἱ ἄλλοι ἀνθρώποι· εἶναι ἄρπαγοι, ἄδικοι, γυναικάδες ἢ τελώνηδες. Κοιτάξτε μυαλά· μονάχα ὁ Θεὸς ἐλογίστηκε πῶς εἶναι «ἐτάζων καρδίας καὶ νεφρῶν» πῶς εἶναι καρδιογνώστης τοῦ κόσμου, κι' ὅμως ἔρχεται ἓνας ψευδοδάσκαλος, ἓνας Φαρισαῖος καὶ μονοκοντυλιᾶς κρίνει τὸν κόσμον· ὅζω ἀπὸ μένα, οἱ ἄλλοι εἶναι κλέφτες, ἄδικοι, τιποτένιοι. Καὶ πᾶνω πάνω γιὰ στολίδι τέτοιας ζευξικῆς ἀφήνει τὰ δυὸ ξεχωριστὰ του παινέματα· νηστεύω δυὸ φορές τὴ

ζητοῦσαν ἀλλαγές, εἶτε τοὺς Πελοποννησιώτες ὅσους τύχαινε κάθε φορὰ. Καὶ τοῦτο μ' ἐπίεισε νὰν τὰ γράψω καὶ νὰ βγῶ ἀπὸ τὴν ὑπόθεσή μου, τὸ πῶς ὅλοι οἱ προϋποτινέ μου τὴν παρὰτρεξαν (66) ἀπὸ τὴν ἐποχὴ κι' ἱστοροῦσαν ἡ τὰ Ἑλληνικὰ τὰ ἀρχύτερα τῶν Μηδικῶν ἢ τὰ Μηδικὰ τὰ ἴδια, κι' ὁ μόνος πού ἄγγιξε ἀφτὰ τὰ περιστατικά στὴν Ἀττικὴ τοῦ ἱστορία, ὁ Ἑλλάνικος, τὰ πέρασε ἔτσι σύντομα κι' ἀόρτις καὶ στραβοχρονολόγητα. Ἐπειτα ἀφτὰ ρήχνουν καὶ πῶς στῶν Ἀθηναίων τὸ κράτος μὲ τί τρόπο στήθηκε.

98. Πρῶτα τὴν Ἦονα τὴν κεντὰ στὸ Στρυμόνα πού τὴν κρατοῦσαν οἱ Μῆδοι τὴν πολιόρκησαν καὶ κυρίεψαν (67) μὲ στρατηγὸ τὸν Κίμωννα τοῦ Μιλτιάδου· ἔπειτα τὴ Σκύρο, τὸ νησί τοῦ Αἰγαίου, πού τὴν κατοικοῦσαν Δόλοπες, τῆς πούλησαν τοὺς κάτοικους καὶ στείλανε δικούς τους. Μὲ τοὺς Καρυστινοὺς πάλι ἔκαναν πόλεμον δίχως ν' ἀνακατεφτοῦν οἱ ἄλλοι οἱ Ἑβόιατες, κι' ἀργότερα τοὺς παραδόθηκαν οἱ Καρυστινοὶ μὲ ὄρους. Κατόπι πολέμησαν τοὺς Ναζιῶτες ἀποστατημένους, καὶ τοὺς ὑποτά-

ξαν μὲ πολιορκία. Ἀφτὴ πρώτη συμμαχικὴ πολιτεία σκλαβώθηκε στανικὰ τῶν παραδεγμένων· ἔπειτα ὅμως μιὰ μιὰ κι' ἄλλες μὲ τὴ σειρά τους.

99. Καὶ τοὺς σηκωμούς τοὺς γεννοῦσαν κι' ἄλλες ἀφορμές, τὸ περισσότερο ὅμως ὁ παρακρατημὸς τῶν φόρων καὶ καταβίων, καθὼς καὶ μερικῶν ἴσως ἡ μὴ ἀποστολὴ στρατοῦ. Γιατί οἱ Ἀθηναῖοι δὲ χάριζαν τὸ παρμηκρὸ, καὶ καταντούσανε βάλανο μὲ τὸ σάινε κάθε φορὰ τοὺς συμμάχους, ἀνθρώπους ἀσυνειθιστοὺς σὲ κόπους καὶ βαρετούς. Μῆτε (68) τοὺς εἴτανε δύσκολο νὰ καταπονοῦν τοὺς ἀποστάτες. Ἐδῶ ὅμως ἐφταιγαν οἱ ἴδιοι οἱ συμμάχοι. Γιατί μ' ἀφτὴ τους τὴ βαρετοσύνη τῶν πολέμων οἱ πιὸ πολλοί, μὴ θέλοντας ν' ἀφίνουν τὸν τόπο τους, ἀναδέχτηκαν ἀντὶς καράβια νὰ καταβάλλουν τὸ μέρος τους σὲ ἱστίμο χρηματικὸ, κι' ἔτσι ὅχι μονάχα πλήθαινε τῶν Ἀθηναίων τὸ ναφτικὸ μ' ἐξοδά τους, παρὰ σὰν ἀποστατοῦσαν ἐμπαιναν κιάλας στὸν πόλεμον ἀνοργάνιστοι κι' ἄπειροι.

100. Κατόπι ἐγίνε κοντὰ στὸν Ἐβρουμέδο ποταμὸ τῆς Παμφυλίας ἡ διπλὴ μάχη, στεριανὴ καὶ θαλασσινή, τῶν Ἀθηναίων καὶ συμμάχων μὲ τοὺς

Μήδους, καὶ νίκησαν τὴν ἴδια μέρα καὶ τίς διὸ οἱ Ἀθηναῖοι μὲ στρατηγὸ τὸν Κίμωννα τοῦ Μιλτιάδου, καὶ πῆραν ἡ κατὰστρεψαν Φοινικικὰ τρίκροτα ὡς ἴσως διακόσα. Ἀργότερα ἔτυχε νὰν τοὺς ἀποστατήσουν οἱ Θάσινοι, φιλονεικῶντες μαζί τους γιὰ τὰ Θρακικὰ λιμάνια ἀντίπερα καὶ γιὰ τίς μίνες πού καρπονόντουσαν. Τότες ἀρμένισαν οἱ Ἀθηναῖοι στὴ Θάσο καὶ νικῶντας στὴ θάλασσα πάτησαν τὸ νησί. Στὴν ἴδια ἐποχὴ ἔστειλαν ἀπάνου στὸ Στρυμόνα 10,000 κατοικιστάδες, πολῖτες δικούς τους καὶ τῶν συμμάχων, μὲ σκοπὸ νὰ θεμελιώσουν τοὺς Ἑννιά Δρόμους, καθὼς τοὺς λέγανε τότες, ἡ τὴν Ἀμφίπολη πού λένε σήμερα. Καὶ μιὰ στιγμή στὴν ἀρχὴ (69) κυρίεψαν τοὺς Ἑννιά Δρόμους· ὅμως προχωρῶντας ἔπειτα ὡς στὰ μεσόγεια τῆς Θρακίας χαλαστήκανε στὴ Δραβησκὴ τῆς Ἡδωνικῆς ἀπὸ τοὺς Θράκες συνασπισμένους ὄλους (70), πού δὲν

(69) αὐτοί. Γράψε αὐτίκα ἡ τὸ αὐτίκα = ἀμέσως μὰ πρότκαιρα. Πρβ. 6, 57 τὸ αὐτίκα διαφεύγει—ὅστερον ἀπῆθεις οὐ ραδίως διετέθη. Σ' ἀφτὴ τὴ σημασία πὸ συνεθισμένο εἶναι τὸ παραυτίκα, ὅπως αἱ παραυτίκα ἡδοναὶ κτλ.

(70) Συμπάντων. Ὁ Heilmann ξυστάντων. Νομί-ζω ξυμδοθηδάντων.

(66) ἐκλιπές. Νομίζω ἐλλιπές.

(67) ἠνδραποδίσαν. Μοῦ φαίνεται ξένο.

(68) Τὰ λόγια ἦσαν δὲ ὡς τὸ ἴσου μοῦ φαίνονται ξένα.